

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Erőszakos úton.

Kolozsvár, szept. 4.

Kölönösen hangzó hír érkezett Budapestről. E szerint Chlumetzky báró a napokban Rátóton járt Széll Kálmán miniszterelnöknél.

Az osztrák politikai viszonyok jelen állapotában ez a látogatás különösen nagy politikai jelentőséggel bír.

Chlumetzky báró ugyanis a mint beavatottak tudni vélik — Széll Kálmánnal azt az eshetőséget beszélte meg, hogy mi történjék abban az esetben, ha az osztrák parlament német ellenzéke megobstruálná a delegációk megválasztását s ebből kifolyólag a közösségek tárgyalására rendelt bizottság nem volna a maga idején és a törvénynek megfelelő formában megalakítható.

Hát ez bizony elég fogas kérdés ahhoz, hogy a kormány férfiak bölcsességét kemény próbára tegye.

És mi legalább hirtelenében nem tudnók megmondani, hogy a mennyiben ez az állapot tényleg bekövetkezik, miképpen fog abból a két kormány kikészülni.

A mikor ugyanis Deák Ferencz megalkotta a kiegyezési törvényt és annak keretébe beillesztették azt a szerzet, a melynek delegáció nevet adtak — egyáltalán nem lebegett előtte az az eshetőség, hogy az államjogi közösségek léptét két állam valamelyikének parlamentje abba a helyzetbe juthat, hogy a delegáció tagjait még csak meg sem választhatja. Ez volt az oka annak, hogy magában a törvényben — kifejezetten erre az esetre nézve — különös rendelkezés nem vétetett fel.

A kiegyezési törvény egész általánossággal annyit mond, hogy ez az államjogi közösség feltételezi mindkét államban a zavartalan alkotmányosságot.

Már most mi következik ebből? Hát egyszerűen csak az, hogy a mennyiben akár az egyik, akár a másik államban az alkotmányosság megszűnik, vagyis, ha a parlament nem volna működésképes, ez esetben megszűnnék annak a szerződésnek az érvénye, a mely a két állam között megkötött. És kifejezetten Magyarországra nézve beállna az az állapot, a melyben a *szabad rendelkezési jog* korlátlanul gyakorolható.

Mihelyt tehát beáll az az eset, hogy a delegáció tagjainak megválasztása Ausztriában nem volna alkotmányos uton megejthető, akkor csak egy megoldás következhetik be, az t. i., hogy mert a delegáció nem alakítható meg, tehát hiányzik az a szerv a kiegyezési műben, a mely arra van rendelve, hogy a közösségi kölcsönvetést kölcsönös megegyezéssel megállapítsa.

Ausztriában — a mint hírlik — erre az eshetőségre való tekintettel holmi *erőszakos úton* való megoldást (talán — császárparagrafust) vettek czélba. És Chlumetzky báró, a ki most a Gondviselés szerepét játssza — ily irányban konferált Széll Kálmán miniszterelnökkel.

Mi egyáltalán nem hisszük, hogy Széll Kálmán ehhez a merész játékhoz hozzájáruljon, mert ez nem volna egyéb, mint meghamisítása a kiegyezési törvény szellemének nem csak, de a legeklatánsabb törvénysértés volna, a melyet alkotmányos kormány valaha elkövetett.

Talán nem is kell emlékeztetnünk arra, hogy már Bánffy báró, a mikor ily eshetőség először szóba került, határozott kijelentést tett, hogy ez esetben Magyarország az önálló rendelkezési jog állapotába jut, a mi magyarul és egyenes ösztönéssel azt jelenti, hogy ily esetben megszűnik a kiegyezési törvény érvénye.

Hát mi azt egyáltalán lehetetlennek tartjuk, hogy Széll Kálmán e tekintetben túl tegyen Bánffy Dezsőn és hozzájárulását adja oly megoldáshoz, mely azt tartalmazná, hogy Ausztriában erőszakos (tehát alkotmányon kívüli) eszközökkel alakítsák meg az osztrák

delegációt, mint a hogy azt Chlumetzky ur tervezi.

Nekünk a törvény ez esetre világos és félre nem magyarázható jogokat biztosít.

A mi szabad rendelkezési jogunk azonnal gyakorolhatóvá válik, mihelyt Ausztriában megszűnik az alkotmányosság.

Mindhogy pedig ez az állapot ott már bekövetkezett, nekünk egyéb teendők egyáltalán nincs, mint az, hogy szigorúan ragaszkodjunk a törvényhez és éljünk azokkal a jogokkal, a melyeket a törvény részünkre kifejezetten megállapít.

Egyszerűen hatályon kívül kell helyezni a kiegyezési törvényt és meren visszautasítani minden olyan kísérletet, mely arra vezetne, hogy mi tovább is államjogi közösségben éljünk azzal az Ausztriával, a melyben az alkotmányosság megszűnt s a közdolgok intézése erőszakos eszközökkel történik.

n.

Chlumetzky br. Széll Kálmánnál.

Az osztrák alkotmányosság vajadásai közt Chlumetzky bárónak jutott legujabban a közvetítő szerep. A jeles osztrák államférfiut a császár maga hívatta Ischlbe, s ugylátszik helyeselte annak az osztrák alkotmányosság megmentésére tett javaslatát, mert Chlumetzky báró Ischlből hamarosan Széll Kálmánnal temett, ugyanoda utazott Hegedűs kereskedelmi és Fejérváry br. bizalmi miniszter is és így egész ankettét tarthattak az idegen doktorok a nagy beteg osztrák alkotmány fölött.

A tanácskozássra hívott orvosoknak azonban rendes szokásuk, hogy mindenben helyeslik a kezelőorvos intézkedéseit s így valószínűleg Széll Kálmán és Hegedűs Sándor sem mondhatnak egyebet annál, hogy a betegnek olyan orvosságot adjanak, a mi megfelel a természetének. Mert, a mint a töltőtkáposzta magyarnak orvossága, nemetnek halálos veszedelm, ugy az abszolútizmus is hasznos lehet talán Ausztriára, megszerzi az ország nyugalmát, míg nálunk teljesen ellenkező hatást értenek el vele.

És csakugyan, ha végig tekintünk Ausztria politikai életén, belátjuk, hogy ez a nép nem született alkotmányosságra. Nekik Kautizok, Metternichok kellene, a kiknek bármilyen lett legyen is politikájuk, azért az örökös tartományok nem reagáltak, bevárták csendesen, míg a szimpatia a cseheknel a németekhez fordult. Persze most már kissé nehezebben menne a Metternich-féle kormányzás, de nem volna lehetetlen. Hiszen az alkotmányosság náluk csak adományozott levén, nincs semmi nemzeti érdekük annak fenntartására és talán, ha ugy fordulna, hogy a cseheknek nem lenne tartománygyűlésük, a németek is szívesen feladnák a maguk alkotmányos intézményeit. Ugy látszik, ezt akarja most Chlumetzky báró megpróbálni s csak az íránt nincs tisztában, mi történjék a közös ügyekkel, erre nézve kellett tanácskoznia Széll Kálmánnal.

Minden jel oda mutat tehát ezuttal is, hogy Ausztriának alkotmányos szervezete utolsó napjait éli, a mi érthetővé teszi, hogy a magyar államférfiaknak résen kell lenniök, nehogy valami új alakulással alkotmányunkat forgassák ki sarkáiból, vagy gazdasági érdekeinkben okozzanak helyrehozhatatlan károkat. Mi reánk csak ez bírhat érdekekkel, államférfiainknak csak az esetleges károsodásunkat kell megakadályozniok, természetesen gondolván arra is, hogy a likvidáció Magyarország állami függetlenségét ne érintse, sőt ezuttal vissza is szerezhesük azokat a szunyadó jogokat, melyeket a közös intézmények csak külsőleg érintettek, de lényegükben meg nem változtathattak.

Bartha Miklós a Hentzi-ügyről.

A Budapesti Napló szerkesztője nyilatkozásra kérte fel Bartha Miklóst a Hentzi-ügyről. Bartha Miklós a következőleg nyilatkozott:

— Mióta gondolkozom, mindig hive voltam a függetlenségi eszmének. De soha sem szerettem a más eszével gondolkozni.

Az állami függetlenség terjedelmének határát a perszonális unión túl sohasem kerestem, akármiként is alakult idevonatkozólag a függetlenségi párt nézetei és árnyalatai. Ez volt az egyik kardinális pont, mely gyakran elválasztott a pártunk egyik-másik csoportjától. Ugyancsak elválasztott eleitől a delegációba való bemenetel kérdése is. Mídon 1880-ban Kolozsváron az Ellenzék-et megindítottam: ezt a két pontot fölvettem a lap programjába. Akkor a delegáció kérdésében hírlapi vitát állottam ki Irányival, Mocsáryval és Helffyvel. Nem győztek meg álláspontom helytelenségéről. Később, 1885-ben Kossuth Lajos előtt is indokoltam felfogásomat. Ez a nagy férfi nem rosszalta nézetemet. Szerinte márlegetés dolga az egész. Hiba volt be nem menni — mondá — de ha már így van: megfontolandó, nem veszítenek-e többet az álláspont megváltoztatása által a nép szemében, mint a mennyi előnyt a hazának szerezhetek a bemenetel által? Ezt a tanácsot követtem és nemcsak megfontoltam a dolgot, de a nép előtt többször beszéltem is e tárgyról. Az eredmény megnyugtató, mert a józan magyar nép érzi annak szükségét, hogy pénze és vére minden téren ellenőriztessék bizalmi emberei által.

Ezt azért bocsátottam előre, hogy felfogásomnak önállóságát ön előtt tanúsítsam.

Nem lepheti meg önt ezek után, ha kijelentem, hogy a Hentzi-ügyben sem gondolkodom a mások eszével. Ezt főleg az *Egyetértésre* vonatkoztatom. Ez az ügy legfőként érzelmi kérdés s nem volnék igaz ember, ha másoktól kölcsönöznék érzelmeiket.

Az eljárás, melyet a katonai körök a nemzettel elkövettek, sem nem tapintatos, sem nem igazságos. Sőt nem is politikusi. Már-már ott vagyunk, hogy a dinasztia csakis a magyar nemzetre támaszkodhatik feltétlen bizottsággal. Ilyen körülmények között végig sérteni a magyar nemzetet nem különb eljárás, mint a meggondolatlan fuvarosé, a ki a jobbik lovát üti, hajszolja és koplaltatja.

Azonban meggondolom, hogy a mások hibája engem nem sarkalhat hibára. Már pedig nem volna igazságos a Bánffy alatt létrejött elhatározásért Széllt tenni felelőssé. Ezt az ügyet mint hagyatékot vette át Széll. Mindenesetre erőtlenségre mutat, hogy változtatni rajta nem tudott. De ennek az erőtlenségre a forrását függetlenségi ember abban az intézményben kell, hogy keresse, mely a nemzet kezéből részint merőben kivette a hadügyet, annak vezényletét és vezérletét felségjognak deklarálván, részint pedig közössé tette, megszorítván ez által az önálló elhatározás jogát.

Azt is fontolóra veszem, hogy azon intézménynek, mely ellen 32 év óta harczol a függetlenségi párt, — nem ugyan a mi támadásaink folytán, hanem az osztrák belviszályok következtében minden oldalbor-dája aggasztó módon recseg es ropog. Már pedig, ha egy nekem alkalmatlan, mert szabad haladásomban gátló czölöpöt állásában valaki nagyon megingat: akkor az én feladatom nem az, hogy nagyot üssek a czölöp *fejére* s ez által újból megszilárdítsam előbbi helyzetében, hanem az a feladatom, hogy segítsem azt a vultkit czölöplöndő munkájában. Más szavakkal, arról vagyok meggyőződve, hogy a Hentzi-ügyben indítandó nagy és komoly akció egyfelől távozásra kényszerítendő Széll Kálmánt, másfelől megszilárdítandó az ingadozóvá vált közösségi intézményt.

Ez igen nagy ár lenne Hentziért. Nekem a Hentzi-ügy nem elég fontos ara, hogy miatta lemondjak egyfelől azon reményemről, melyet az osztrák viszátkodás bennem hazánk függetlensége szempontjából ébresztett és másfelől azon kiltásomról, melyet a Széll megígért becsületes kormányzása folytán hazánkra nézve várok.

A szegedi gazdasági kiállítás.

Irtá: **Blaskavics Ferencz** orsz. képviselő.

Budapest, szept. 4.

Ma nyílik meg Szegeden az első orsz. mezőgazdasági kiállítás. Talán nem kell kü-

lön mondanunk, hogy mi annak nagy jelentőséget tulajdonítunk. Hiszen kulturnépek akarunk lenni, már pedig minél civilizáltabb valamely ország, annál nagyobb súlyt fektet a kiállítások rendezésére.

A mi a tanulónak a vizsga, az a nemzeteknek a kiállítás, termelési képességének, kulturális haladásának bemutatása, egyuttal iskola a felnőttek számára.

Az uttörők mindenütt csak kevés számmal vannak, a nagy tömeg csak utánzással halad. A kiállítás meghozza az uttörőnek fíradtságos, gyakran költséges kísérleteiért az elismerést, a többieknek megadja az alkalmat, hogy a jobbat lássák, megismerjék, kövessék. A haladás eredményei ilyképp népszerűsítettnek és elterjednek. És az a fő, hogy minél szélesebb körben terjedjenek. — Mert csak e széles néprétegeknek kulturális gazdasági haladása fokozza az ország jólétét és gyarapítja a nemzet erejét. Az ország különböző részeiből összeseregleg emberek találkozása és eszmecseréje már magában véve is művelő hatással van.

De főképp nagy szükség van arra, hogy a gazdák találkozzanak minél többször és minél számosabban, hogy helyzetüket megbeszéljék, egymástól tanuljanak, kívánságaiknak és panaszainak nyomátéket adjanak. Azért a legnagyobb elismerésre méltó, hogy az „országos gazdasági egyesület” ezen kiállítást rendezte, melyet remélhetőleg felváltva az ország különböző vidékein évente fognak hasonló kiállítások követni. És dicsérendő, hogy a kiállítással kapcsolatban a gazdák többféle kongresszust és gyűlést tartanak. Minél inkább látják azt az indokoltan feltékenységet, melylyel bizonyos körök a gazdasztály minden mozgalmát kísérik, annál inkább kell a gazdáknak tömörülniök, hogy biztosítsák maguknak azt a befolyást, mely őket, ha valahol, egy elsősorban hazánkban méltán megilleti.

Lesz még alkalmunk a szegedi kiállításról részletesebb tudósítást közölni, egyelőre annyit jelenthetünk, hogy ez várakozáson felül sikerült.

Ismerjük a „Deutsche Landwirtschaft-Gesellschaft”-nak mezőgazdasági kiállításait, melyeket e hatalmas egyesület Németország különböző vidékein évente rendez. Egyes ágakban, így nevezetesen mezőgazdasági gépek dolgában, azok sokkal gazdagabbak szoktak lenni, de a szemes termények, gyűjtémenyes kiállítások, lovak, szarvasmarha, sertések, birkák, sőt szárnyas állatok tekintetében is a szegedi kiállítás elbírja az összehasonlítást.

A vetőmag termelésében szép haladás konstátálható. A gazdasági egyesületek gyűjtémenyes kiállításai közül különösen a délvideki földmívelők gazd. egyesületének és a békesmegyei gazd. egyesületek gyűjtémenyei meglepők és tanulságosak.

A szarvasmarha-kiállítás igen gazdag. Képviselve látjuk ott a magyar fajta mellett a legkülönfélébb nyugati fajtaikat, bernit, szimenthalit, pínzgautit, freiburgit, borzderest, stb., valamint különböző keresztezéseket szép gyűjtémenyekben. Dicsérrettel kell kiemelnünk, hogy az erdélyiek, sárosmegyeiek, tolnaiak, baranyaiak és somogy megyeiek a nagy távolság dacára is sok és szép tenyészanyagot hoztak a kiállításra.

Kíváncsi volna, hogy a tenyésztők tapasztalataik alapos megbeszélésével igyekezzenek tisztázni az eszméket a magyar és a nyugati fajok előnyeiről és hátrányairól, mert erre nézve a legkiválóbb gazdák között is a vélemények még nagyon elágazók, sőt egyenesen ellentétesek. Tisztába volna hozandó az is, hogy a nyugati fajtaik vagy a keresztezések közül, melyek felelnek meg leginkább a hazai viszonyoknak, ugy hogy azt a sok fajta lehetleg két három fajtára lehessen redukálni és minél egységesebb állományt létrehozni, mert csak így számíthatna Magyarország tenyészállatokban maholnap nagyobb kivitelképességre. Igaz, hogy a köztenyésztetre vannak bizonyos kényszerítő intézkedések, de ennek, mint szakszerű meggyőződésnek kellene átmennie a gyakorlati életbe. A marhatenyésztés mellett mindjárt felemlíthetjük a csinos vaj- és sajt-kiállítást, melyet Serbán orsz. tejgazdasági felügyelő a rohamosan szaporodó tejszövetkezetekkel rendezett.

Hogy a lókiállítás gazdag és szép, azt el lehetett várn. Mégis ugy tetszik, mintha

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ezentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

lovaink tulságosan elinomulnának és tenyész-tőink nem fordítanának elég gondot erős esontu, főleg erős lábú nagyobb lovak nevelésére. Különösen épen Torontálban és Temesben, hol még a kigazdák is mindig ki-tüntek kiváló loállományokkal, ezen tulfinomítás folytán az erős lábú, nagyesontu lovak annyira meggyérültek, hogy e vidék e tekintetben a nagy keresletnek már nem tud megfelelni.

Befejezésül legyen még megemlítve, hogy az új szegedi népliget ezen kiállításnak nagyon alkalmas teret és kedvező keretet ad.

A kiállítás beosztása.

A szegedi kiállítás öt főcsoportra, ezek pedig ismét több alcsoportra oszlanak.

A főcsoportok következők:

I. Élőállatok és állati termékek kiállítása.

II. Földmívelés, borászat, gyümölcs és kertészeti kiállítás.

IV. Mezőgazdasági- és egyéb gépek és eszközök.

V. Házi- és mezőgazdasági ipar.

Az állatkiállítás legszebb és leggazdagabb része a kiállításnak. Az ezredvi kiállításnaggyobb számú és egészen véve értékezebb állatok voltak kiállítva, azonban ott az egész ország volt képviselve, míg Szegeden majdnem ugyanakkora számú állattal jóformán csak az Alföld szerepel.

Ki van állítva 706 drb alföldi jellegű magyar marha, 90 drb erdélyi jellegű magyar marha, 500-on felül nyugati fajta szarvasmarha, 410 drb ló, 700 drb sertés, 2500 drb különféle baromfi, 150 drb eb és körülbelül 60 méhesalád.

Szarvasmarhakiállításn nevesebb kiállítók magyar fejtaikkban:

Sulkovszky herceg, Karácsonyi János gróf, Puthon Leopoldina báróné, Debreczen városa, a Pallavicini-uradalom, Vécsey József báró, Pestmegye gazdasági egyesülete, az erdélyiek közül pedig Teleky Arvéd gróf, Ugron Zoltán stb. Nyugati fajtaikkban: Jeszenszky János báró, Wenkheim Viktor báró, Krassó-Szörény megye gazdasági egyesülete és az erdélyi gazdasági egyesület.

A keresztezés gyönyörű produktumait Pallavicini gróf mutatja be.

Igen érdekes a juh-kiállítás, melyben közel 400 darab kerül bemutatásra. A fésűs gnyapjasok csoportjában és a cigáják csoportjában a Csekonic-, Biedermann-, Pálffy és Pallavicini-uradalmak tűnnek ki.

Nagyarányu a sertéskiállítás, melyben közel 700 állat van. Minden várakozáson felül sikerült azonban a lókiállítás. Különösen szép e csoportban Debreczen városának kiállítás, a Mezőhegyesi ménese, de kiválóan érdekesek Vojnics Simon és továbbá Miklós Ödön kiállításai.

A baromfiállításn mintegy 2500 különféle baromfi van bemutatva.

A földmívelési kiállítás 3 pavillonban van elhelyezve. Bemutatóra kerülnek a mezőgazdasági magvak, a magtenyésztés és a magnemesítés körüli munkásság. Itt van a magyar-óvári magyar királyi növénytermelési kísérleti állomás kiállítás. Egyik pavillonban látjuk a szalás és abrakakarmányokat, valamint a hamisított vetőmagvakat és a hamisító-anyagok gyűjtémenyt. Nagyon gazdag a dohánykiállítás, melylyel a magyar kir. dohángyövedék jelent meg. A kulturménökség a talajjavítást ismerteti. Érdekesek a földmíveliskolai kiállítások és egyes uradalmak és birtokok gyűjtémenyes kiállításai.

A szőlőszet és borászat szintén külön pavillont foglal el. A rendezőség az ország különböző vidékeiről hatszáz borsajtót gyűjtött össze. A pavillon előtt egy mintaszőlőtelep van ültetve, melyet április havában létesítettek. Érdekes látványlaja van ennek a csoportnak a viharzó ágyuk, melyek itt kerülnek először Magyarországon bemutatásra.

A borászati kiállítással együtt van a szőlőkiállítás.

Ugyanebbe a főcsoportba tartozik, de külön pavillont kapott a gyümölcsészet és kertészet.

A gépkállítás az állatkiállítás szomszédságában van elhelyezve. Látunk itt ekét, boronát, hengert, drilleket, repavető gépet, ronaféjhamozót, fúkaszállót, cséplőkészlelet, rostát, szeceksavagót, trieurkelet, morzsolót, fecskendőt, aratógépet, gyümölcs- és szőlőszajtkat, mérleget, tűzhelyet stb. stb. vastag változatosságban.

A házi és mezőgazdasági ipar kiállítását a szegedi kereskedelmi és iparkamara rendezte. Ez a díszes főcsoport egy díszes nagy kupolás csarnokban van elhelyezve, mely tulnyomóan kék fehér színekkel van díszítve. Vezérő elemül a házi és népipar jelenetizik, melynek készítményeit a bejáratnál kezdte elhelyezni a csoport. A csarnok bal-szárnyában kapcsolatos iparok textil-része kapott helyet és ebben a helytemenyésztési kiállítás, melyet remekül mutat be Bezerédj kormánybiztos.

A mezőgazdasági ipar a csarnok közép-

részt foglalja el, részint gépekkel, részint mezőgazdasági terményekkel, míg a kapcsolatos iparok két szárnyában és a főcsarnokhoz épített, csupán fedett részben vannak elhelyezve, ott is teljes kiállításai csinnak.

A kiállítás kiütemeztetjei.

A kiállítási zsűrik ma nagyrészt befejezték működésüket. Az állatkiallítás úgy mennyiség, mint minőség tekintetében meglegősen sikerült. A merino juhok kiállítására az első díjat gróf Károlyi Imre, a másodikat gróf Hunyadi Imre nyerte. Merino anyajuhokért első díjat nyertek gróf Károlyi Imre, Gorove László, Ponton Lipót, Komár Mihály, erdődi Pálffy József, Schossberger Henrik. Fésűs juhokért első díjat a csanádi püspöki uradalom, másodikat Kohner Zsigmond kapott. Első díjakat nyertek még gróf Csekonits Endre, báró Baich Iván az ebkiállításán; továbbá dr. Kosztics, Holczér Adolf, Hajós Jenő, Szécsi Illés, Back Alfréd, Fonagy József. A zsűri 39 tiszteletdíjat is osztott ki. A lókiállításán első díjat nyertek: ifjabb Kinteg János, Debreczen város, Vojnich Simon, másodikat báró Gerliczy Ferencz, gróf Szapáry Gyula, harmadikat báró Szentkereszthy Pál, Miklós Ödön.

A kiállítás megnyitása.

A kiállítást Darányi nagyhatású beszéddel nyitotta meg. Ezután László Gyula üdvözölte József főhercegeket.

Utána Bujánovics Sándor József főherczegnek a gazda közönség halálát tolmácsolta József főherczeg fényes beszéddel nyitotta meg a kiállítást.

Délben egykor a Tisza-szállóban bankett volt, melyen Zsivanovics szerb miniszter a főherczeg jobbán ült.

Dr. Bartók György püspök körutja Háromszéken.

Sepsi-Szent-György aug. 31.

Dr. Bartók György püspök tegnap Pákeba érkezett, hol a község apraja-nagyja lelkes elfogadással fogadott. Jancsó Elek ref. lelkész igen szép üdvözlő beszéddel fogadta a szeretett főpásztort; a papi lakból a püspök és kísérete egyenesen a templomba sietett, hol Kenessey Béla egyhker. főjegyző buzgó imában kért áldást a gyülekezetre, mely után a püspök tartott rövid, de szívet-leket megható beszédet és mondott áldást a gyülekezetre.

Az isteni tisztelet után a püspök apró részletességgel megvizsgálta az egyházközség anyagi ügyeit; az észlelt hiányokra atyai szeretettel mutatott rá; a jól végzett dolgok fölött pedig elismerését fejezve ki: lelkesítő beszédében buzdította a hívőket áldozatkészre, mely nélkül nincs élete a prot. anyaszentegyháznak.

A papilakban a püspök és kísérete megebédelvé, délután 2 órakor elhagyuk Páket.

Délután 3 órakor érkezünk meg Kőrösre — a Csoma Sándor születéshelyére — hol a tiszta református kálvinista község, élén derék lelkész: tiszt. Havadtői Gerövel várokozott rang. Havadtői Gerő lelkész igen szép beszéddel üdvözölte a püspököt, elmondta, hogy embereimkézet óta nem volt püspökjárás Kőrösön. A püspök megható szavakban fejezte ki nagy lelki örömét, hogy a Csoma Sándor testvérei között megjelenhetett; majd a szép rendbe felállított iskolás gyermekek élén álló feherruhás leánykák virágoskrát vette át és mondott áldást rájuk.

A papilakból itt is a templomba sietett a püspök és kísérete, hol a templom szorongásig megtelt volt már a gyülekezettel. Kenessey Béla egyh. ker. főjegyző rövid beszéde és imája után a püspök emelkedett föl a

szószékben és megszokott ékesszólásával áldotta meg a gyülekezetet.

Templomozás után presbiteriumgyűlésben vizsgálta meg az egyháznak anyagi és szellemi állapotát és mindent a legszebb és példás rendben találva, nagy lelki örömét fejezte ki a lelkész és hívek között tapasztalt valláserkölcsei élet egészséges állapota fölött.

Mig ezek történtek s a jóságos, kedves papné asztalát megrakta hideg süttekkel, már hangzott az udvarról: „jönnek“, „itt vannak“ Alig fogyasztottunk valamit s üritettünk pár pohár bort a papi asztal mellett, a zagoniak megérkezett jelentették.

A zagoni határszélén, Zágon község előjárósága nevében a községi jegyző üdvözölte a püspököt, miialatt a kocsi is mind előre érkeztek. A pár percznyi pihenés után a menet újra megindult. A mezőn levő munkásokkal, kik dolgaikat végezvén, hazafel siettek, még növekedett a menet. Zágon község végében pedig több ezer főből álló sokaság várt, úgy, hogy mire a diszkapuhos értünk, ember ember hátán tolongott, a rend azért egy perczre sem bomlott meg, sem valami veletlen baj nem esett. Itt Bodor János lelkész tartott üdvözlő beszédet, a töle megszokott tartalmasság és szónoki erővel. Mikor az ezernyi-ezer éljenző ajak riadalma lecsendesedett, a püspök válaszolt, melynek tartalma sokáig emlékezetes maradt a zagoniak lelkében, mert nemzetiség és felekezeti különbség nélkül, apostoli szeretettel üdvözölte a községséget s hirdetett nekik békességet, ezt a békességet, mely az egymás iránti atyafiságos szeretetből származik, abból a szeretetből, „mely nem gondol gonosz, nem cselekszik álnokul, mely mindeketek elföldöz, elűrt és a szívőlsoha el nem fogy.“

A néparadat éljenző zúgott föl a püspök szeretetteljes üdvözlő beszédére s a menet lassu lépésben vonult föl a község tágas terére, hol a kocsi oszladozni kezdett. A püspök a papi lakban, kísérete pedig a megjelölt szállásokon elhelyezkedvén, fél 7 órakor a papi lakban szűkebb körű vacsorára gyülekezett, hol mintegy 30-an vettek részt. Ez estén két pohárköszöntő volt, melyek közül egyiket a püspök mondta a kedves háziasszonyra — a papnéra, a másikat a házi gazda, a pap mondotta a püspök és kíséretére.

9 órakor faklyásmenet közeledett a paplak felé, melynek élén a Nagy Imre vezetése alatt álló dalkar és a Szócs Albert vezetése alatt zagoni zenekar több darabot énekelt és játszott, Szócs Albert pedig igen szép beszédben üdvözölte a püspököt a dalárda és zenekar nevében.

Aug. 29-én, kedden reggel 8 órakor már hullámozott a templom és iskolatérén a templomba siető közsöng.

Az invokáció után Nagy Károly theol. tanár emelkedett föl a szószékre és mondott lelket emelő szép imát, melynek végeztével ismét a Nagy Imre vezetése alatt álló egyházi dalkör összhangzó szép éneke emelte lelkünk vallásos érzéseit; most Kenessey Béla egyházker. főjegyző lépett föl a szószékre és tartott „a Krisztusnak Evangéliumáról, mely Istennek ereje minden hívőknek ídvségére“, költői lendületekben gazdag, világos, áttetsző hasonlatokban a gyermek által is érthető, igen tartalmas szép beszédet; melyet a beszéd végére alkalmazott imával fejezett be.

Ismét felhangzott a kórusban a dalkar, s a püspök emelkedett fel a szószékre s rövid előfóhász után a lélek igazi bensősége, a hit ereje, a szeretet melegségével tartott beszédben ragadta magával a községséget, melynek orcáján tündöklött a beszéd hatása, midőn beszélt az ő küldetéséről, melyet vett az Ur Jézus Krisztustól — az örök szeretetnek, az igazságnak, a türelemnek, a törhetetlen hitnek örökre imáandó mesterétől.

Az isteni tisztelet végeztével a külön-

böző küldöttségek tisztelgése következett. Legelől ment a róm. kath. egyház presbiteriának 10 tagból álló küldöttsége: Szócs Albert vezetése alatt, utána a gör. kath. egyh. papja hiveinek 10 tagból álló kíséretével, majd a politikai község képvisleti közgyűlésének 60 tagból álló küldöttsége: Cseh Ignác községi jegyző vezetése alatt; a helybeli egyházi ének- és zenekar Nagy Imre és Szócs Albert karnagyk vezetése alatt; a zagoni áll. isk. tanítói és gondnoki kara: Szőrcsei Vince gondnoksági elnök vezetése alatt; a zagoni nőegylet és legvégül: az ev. ref. egyházközség presbiteriuma Bodor János lelkész vezetése alatt.

A püspök valamennyi küldöttségnek meleg, szívbeli jövő szavakban köszöntö meg a személye iránt tanúsított tisztelet és szeretet nyilvánítását. Buzdító, lelkesítő beszédben hívta föl, hogy békességben, egyetértésben munkálják továbbra is itt e község javát ebben az anyaszentegyházban és a haza virágzását; csak úgy virágzik az anyaszentegyház, ha tiszta erkölcsi életi hívei vallásos buzgóságban, egymás iránti türelem és atyafiságos szeretetben élnek; csak az ilyen községek virágoznak és képezik a haza fölvirágzásának alapját stb.

A tisztelgések végével a püspök néhány látogatást tett az egyház befolyásosabb tagjai és a más felekezetek előjáróinál.

Fél 3 óra volt, midőn az iskola disztérmeben 150 terítékű asztalnál az első pohárköszöntő a királyi főhangzott.

Ebéd után Barátosra ment a püspök.

A papilakban a presbiterium jelenlétében részletes vizsgálatot végezett a püspök, melynek 8 óra után lett vége. Ezt a kedves ifjú papné izletes vacsorája zárta be, mely után — mint jól végzett munka után a munkás — lelki békességgel mehettünk pihenni, hiszen holnap, aug. 30-án Telek, Szőrcse és Tamásfalvát kellett meglátogatni a még azon este Kovászra érkezn, hogy másnap aug. 31-én Vajnafalvával együtt lehessen vizsgálni és meglátogatni.

Mulatság.

Unitárius zsinati bál.

Az Unitárius zsinat bálja, miként minden más ünnepségei, erkölcsileg és anyagiilag f. év augusztus 27-én legfényesebb sikerrel zajlott le.

A védnöknek nagyfoku szívessége, áldozat készsége, a rendezőségnek Jakabházy Samuella elnökön hosszú időn át kifejtett buzgó tevékenysége a szép siker által bőven jutalmazva van.

A bál élénkségéről, fényességéről szólnak azok, kik benne részt vettek. Itt csak a legszükségesebbek feltüntetésére szorítkozhatunk.

Bevétel: 743 frt, 87 krt. Kiadás: 383 frt 87 kr. Tiszta jövedelem 360 frt.

Hálával soroljuk fel itt a felülfizetőket: Védnökök: özv. Török Pálné, sz. Konez Polixena 50 frt, Ferencz Józsefné, szeretett püspökünk kedves neje 20 frt., Ugron Jánosné 20 frt., ifj. Dániel Gáborné 20 frt., Ugron Zoltanné 20 frt., Hollaky Arthur főispán 10 frt., dr. Papp János 10 frt., Kövári László 5 frt, Ferencz József püspök 3 frt 50 kr., Gyárfás Endre 5 forint 50 kr., Flebst Ferencz 3 frt 50 kr., Albert Dénes 3 frt 50 kr., dr. Gyarmathy Dezső 2 frt, Vajna Lajos 2 frt, Kozma Gyula 2 frt, Bedő Albert 1 frt 50 kr., Fekete Gábor 1 frt 50 kr., Boros György 1 frt 50 kr., Pálffy Jenő 1 frt 50 kr., Dersi Károly, Schuller József, Deák Lajos, László Domokos, Mózes András 1—1 frt, Vernes István 1 frt 50 kr., dr. Szabadi Tivadar, Pap László, Pálffy Károly 50—50 kr.

Fogadják a nemesszívű felülfizetők, első helyen nagybeesült volt védnökünk áldozatkészségükért, annak idején a védnököt tiszt szíves elfogadásáért s ezáltal bálunk

sikerehez nagy mértékben való hozzájárulásukért a rendezőség legfőbb, leghálásabb köszönetét. Végül hálás köszönet mindazoknak is, kik bálunkon megjelentek, mi által mindnyájan hozzájárultak bálunknak sikerének méltóságának megfelelően való sikerüléséhez.

Pap Mózes,
volt biz. jegyző.

Tájékoztató a kolozsvári tagosítás ügyében.

Irta: Palaky Viktor.

A kolozsvári tagosítás megengedhetősége jogerőre emelkedvén, nemcsak mint mérnök, de egyszersmint, mint e város polgára is, figyelemmel kísérem minden ez ügyben történt mozzanatot, oda törekedvén, hogy a tagosítás terén, szerzett kevés tapasztalataimat az összes birtokosság jól felfogott érdekében alkalmilag érvényesítem.

Ezen tagosítási ügyben érdeklődésemmnek — a nyilvánosság előtt kétszer adtam kifejezést, s hogy ezen ügyben tett felszólalásaim teljesen indokoltak bizonyultak be, — igazolva lettek a következmények által, a mennyiben egyfelől a belváros területének felmérési költségeinek megtakarítása céljából ajánlatba hozott eljárás folytán, a tagosító község a m. kir. pénzügyminiszter engedélye alapján a belváros ujabbi felmérési költségeiben 15—18 ezer forint takarított meg, addig másfelől — a legutóbbi tárgyalás rendén — ugyancsak a belváros területéről készült műszaki munkálatoknak, nemcsak egyszerű átvétele, hanem azoknak a birtokrendezési utasítás szerint teljes letárgyalásával leendő beillesztésének előterühellen szükségessége, a kolozsvári kir. tábla, mint második bíróság által is kimondatván, megnyerte a birtokosság a tagosítási költségeknek az állami hozzájárulását, mely körülménnyel fogva a 20 százalékban, mintegy 10 ezer forint összeget kap vissza a tagosítási alapba.

Ezen az összes birtokosság érdekében tett kétszeri felszólalásom beigazolt érvényesülése, némi kevés jogozímet ad arra nézve, hogy jelen alkalommal is — nem saját nézetemnek adják kifejezést — hanem a birtokrendezési törvényeknek, a mérnök megválasztása s annak díjazására vonatkozó rendelkezéseit tájékoztatóul felsoroljam.

A birtokrendezési utasítás 61. §-sa szerint az eljáró bírő felhívja hirdetést utján a működő mérnököt, hogy a mérnöki teendők elvállalása iránti ajánlataikat — a szerződési pontok előterjesztésével — vagy az eljáró bíróhoz, vagy a felekhez adják be. A mérnök megválasztásánál, nem az egyéni személyek száma, hanem az általuk birt birtok mennyiség vetetik figyelembe, épen úgy mint (törv. 323) a tagosítás megengedhetőségére szükséges egy negyedréz kimutatásánál, melyek szerint 10 birtokos per 10 hold csak annyit számít, mint egy birtokos 100 holdal.

Ugyancsak az utasítás 65. §., tov. 14. §-sai szerint közös egyetértés hiányában a jelenlétezők közül a működő mérnököt, annak egyéni minősége és a szerződésben ugy a munkadíjak, valamint a határidők tekintetében foglalt kikötésekre és azon vállalatok megnyitására való tekintettel, melyekkel a jelenlétezők a bíróság tudomása szerint elfogalva vannak, — a kataszteri igazgatóság meghallgatásával a kir. törvényszék nevezi ki.

Ebből önként következik, hogy a kinevezésnél sem a szavazatok abszol többsége, sem pedig az ajánlati összeg nem feltétlenül irányadók.

Ugyancsak a birtokrendezési törvények szerint a mérnökkel kötendő szerződésnek az utasításához mellékel szerződési mintával — a főbb pontokban — megegyezőnek kell lenni.

Ezen szerződési mintában, ugy az

ostoba leszek, hogy egy másik elhagyott gyermekét megmentek a dolgozóháztól, csupán csak azért, mert az anyját ösmertem, megfogom érdemelni mind azt a hálát és görombaságot, a mit kapok! Ugy, tehát ő sajátja Darrell kisasszonyt, a miért esélye van Dickkel házasságra lépni? De természetesen, én kereszttl tudok azon látni. Ő maga szerelmes a fiamba. Azonban, bármily buta Dick, de remélem, hogy arra nem elég bolond.

Ez idő alatt Magda a kertben sétálva egy fatörzseken ülő ifjura bukkant. Dick újsgát olvasott, unatkozni látszott, mint rendesen.

— Halló, Magda! kiáltá, a mint a leány közeledett, mit csináltál egész reggel? Veszekedtl az anyámmal, mint rendesen? Szeretném, ha nem találál oly sok mulatságot abban a kellemes időtöltésben, akkor képes volnál néha egy kissé többet gondolni velem. Meglehetősen unalmas itt lent lenni, hol senki sincsen, kívül beszélni lehetne és nem gondolni egyébre azon lehetetlenség kivül, hogy innét másfele mehessenek, mert nincs egy árva ötösöm a mivel rendelkezom.

— En olyan áldásról hallottam, mely „ötösök“ nélkül jön, válaszolá Clife kisasszony komolyan. Talán, ha várakozol és türelmes leszel, megnyerheted.

— Miről beszélsz? kérdé az ifju. Néha azt képzelhetné az ember, hogy első kuzinja vagy a Spinxnek, annyira szeretsz rejtélyesen beszélni. Magda, én azt gondolom, hogy te azért haragszol, hogy a gazdag örökös ide jön, tudva, hogy az anyám őt, még mielőtt látta volna, az én bájos menyasszonnyamk választotta.

— En nem vagyok feltékény, — viszonzá Magda, sötét pirral az arcán. Te és az anyád tetszéseitek szerint bármínő intézkedéseket tehettek. Mi közöm nekem azokkal?

1880. évi XLV., valamint az 1892. évi XXV. t.-cz. szerint meg lettek állapítva a munkadíjak fizetési hányada is, melynek megállapításánál, nemcsak a vétetelt figyelembe, hogy a fizetési hányadok — az első kivételével — a már felülvizsgált és helyesnek talált munkarészek teljesítése után válnak esedékessé, hanem egyszersmint arról is gondoskodva lett, hogy a munkadíjak legnagyobb része, csak ezen munkálatok legnagyobb részbeni teljesítése után fizetessenek ki a mérnöknek, akkor, midőn a felmérés, osztályozás, becselés, statusquo kiszámítás, tervezés, valamint a földkönyvek és birtokívek összeállításával járó munkarészek után, a mérnök összes munkadíjainak csak felét kapja meg, a másik fele bemaadván a természetbeni kijelölésekkel járó aránytalanul csekély teendők munkadíjában.

Ebből tehát kitűnik, miszerint a mérnök netalán bekövetkező halál esete, csakis az első fizetési részletet veszélyeztető, de nem a többi ezután esedékessé váló részleteket, melyek a fentebbiek szerint már mind teljesített munkarészek díjazásai.

Az 1880 évi XLV. t. cz. intézkedései szerint a műszaki munkálatok csak két alkalommal vizsgáltattak meg, nevezetesen a már teljesen befejezett statusquo, valamint az ugyancsak befejezett kiszátsi munkálatok, azok hitelesítése alkalmával, mikor is a mérnök az első esetben összes munkadíjainak 4/10, az utóbbinál pedig 8/10-dét már kapta; a jelenben érvényben levő 1892 évi törvény 72. 82. 84. 37 (törv. 17 §.) szerint ugyanazon műszaki munkálatok 6 alkalommal vizsgáltatnak meg, mely vizsgálatok a munkálatok meghatározott részeire terjesztvén ki, ki lett zárva annak még eshetősége is, hogy a mérnök részére oly díjak utalványoztassanak ki, melyeket még ki ne érdemelt volna.

Igy például a háromszögölés már a mérés előtt megvizsgáltatik, a felmérés pedig nem annak teljes befejezése, hanem annak folyama alatt már.

A tagosítás összes költségei, beleértve a bírósági, bizottsági, s más szakértők költségeit (utasítás 132 §. törv. 32 §) költségelőirányzat készítettik, a minek alapján (ut. 137 §. törv. 32 §) ezen költségek a birtokosság e tekintetben megállapodása szerinti idő alatt, évenyenként adótárilag fognak behajtatni.

Ezen összes költségek behajtásából nem lehet kivonni a működő mérnök díjában fizetendő első hányadot, mert az a kezelést nemcsak felte megnehezítené, sőt arra az adóhivatalt kényszerítené is lehetne.

A mérnök választása, valamint annak díjazására vonatkozó törvények és rendeletek előbocsátása után, épen ezen tagosítási ügy érdekében, engedtek meg holnap észrevételeimet megtenni.

(Vége következik.)

Szeptember 1-jével

uj előfizetést nyitottunk az „Ellenzék“-re.

Kérjük, a kilmek előfizetése augusztus 1-ével lejár, kegyességenek az előfizetést mielőbb megújítani, hogy a lapot továbbra is kiadhassuk.

Előlehet fizetni egy évnegyedre 4 forint, egy hóra 1 frt 50 krral.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 4.

— Az iskolai év kezdete. Kolozsvár legtöbb iskoláiban az előadásokat holnap kezdik meg. E tekintetben előtűk jár a r. kath. főgymnasium, a hol már ma délután kezdtük vették az előadások. Ezen iskolában a tanévet ma reggel ünnepélyesen

Te nagyon jól ismered a házatoknál való állásokat. En egy fizetés nélküli mindenes vagyok. Mindent dolgozom, a mit elvégezni a többi családok, a kik fizetve vannak, méltóságuk alatt valónak tartanak. És aztán, minden nap figyelmeztetve vagyok, hogy az anyám kis gyermekkoromban elhagyott és hogy az anyád egy jótékonyági rohamában, melyet sohasem szűnt meg-megbánni, aháza fogadott. De ez olyanféle bolondos eselkedet volt tőle, a mit az emberek sohasem tudnak meg-megtörténni tenni. Miután melegsívű jótékonyaságúrt az egész falu dicserétét elfogadta, nem dohatott ki a házatól, mint olyan játéktárgyat, melyre ráunt. És így — tevő utána a leány keserűen — olyan emberek között kell élnem, a kik a szomorú történetemet ismerik és megvetnek miatta és a kik képesek minden rosszat elhinni rólam, azért, mert az anyám szívtelen volt. Engemet sohasem neveltek, a mit tanul-tam, azt a saját vasakaratommal tettem, azon szabad pillanatokban, melyekben oly ritkán volt részem és a melyekért oly keserűen maglakoltam. És te arról beszélsz, hogy én feltékény vagyok arra a leányra, kinek a kis babakora óta mindene volt, a mi tőlem meg volt tagadva, a ki jó nevelésben részesült, jó születésű, a saját asszonya és több pénze van, mint a mennyit el tudna költeni. Lehetnék én feltékény egy királynéra?

— Kérlek, ne beszélj így, — mondá Dick, nagyon kellemetlenül érezve magát. Magda, te tudod, hogy én szeretlek és sajnálalak. És ha nem volnék ilyen szegény kol-dus, kinek az adósságain kívül nincs semmije a világon, akármily legyen, ha nem vennék ki minden nyomorúságból. Igen; komolyan mondom, hogy azt tenném! De jelen körülményeimben mit tehetnék? Te tudod, hogy kezem, lábam meg van kötve.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK“ TÁRGZÁJA.

1899. Szeptember 4.

Darrell Hester tapasztalatai.

Angolból fordította: AMICA.

II.

(Folytatás.)

(6)

— Nem kívánom, hogy egyhamar sok dolog történjék, — gondola. Mióta a szegény nagyatyám meghalt, a világ egészen más színben látszik előttem és oly telve lehetőségekkel, hogy szinte meg vagyok rémülve.

Ott lent, lesz időm gondolkodni és lehetséges, hogy ha Carpenterné jó szívű és kedves, képes lesz megnyerni a bizalmamat és azon gondolataimat, melyek folytonosan a szívemet nyomják, el fogom neki mondani.

Hester, daczára, hogy a huszonhárom évet betöltötte, olyan gyermek volt, hogy rögtön készülni kezdett e látogatásra — hiszen az annyira tele volt és talán kellemes tapasztalatokkal. — A nagy atyja nélkül egész életében soha sem voltsoh. Mindenben, még a legesekebb dologban is az ő tanácsát vagy engedélyét kellett ki kérni. A szabadságnak ez az új érzete üdítő volt, ha-hár koronként az egyedüliség nagyobb élvezetével bírt, mint a milyent fiatal élete ez ideig ösmert.

III.

— Ez a gondviselés műve, — mondá Carpenterné ünnepélyesen — kétségbe vonhatatlan tény, hogy ez egy speciális gondviselés! Ha ez nem történt volna, nem tudom, hogy a kedves fiammal mit csináltam volna.

volna. De most szinte úgy tekinthetek rá, mint a kiről gondoskodva van, az az, az, ha Dick nem tasztítja el magától a kínáló szörcsesét.

Magda, miért nem mondasz valamit? — kérdé némi élességgel a nyitott ablak mellett ülő leánytól, a ki látszólag valami kézimunkával van el foglalva.

— Kegyed nem szeretné, ha megmondanám, a mit gondolok, — válaszolá a leány majdnem durczásan és nem szándékozom egyebet mondani, tehát folytatja a beszédét és én hallgatom.

— Nagyon különösnek találom, hogy mind azok után, a mit értem tettem, nem tudsz olyas valamit mondani, a mit kellemes volna hallani, — válaszolá Carpenterné. Azt gondolom, hogy annyit megtehetnél azért, a ki olyan jó volt hozzád, mintha anyád lett volna — sőt a saját anyádnál sokkal jobb volt. Ezt nem tagadhatod.

A Clife Magda arcát sötét pir futotta végig.

— És nem tagadok semmit, — mondá halk hangon. De ha kegyed könyörült rajtam, midőn az anyám elhagyott, én viszont, mióta elég idős vagyok helyzetemet megértetni, igyekeztem magamat az ételemért és ruházatomért mint egy fizetetlen cseléd hasznossá tenni.

A mint beszélt, megvetően nézett le a kapott rosszul álló ruhájára és szép arca nagyon gunyos és keserű volt.

— Gyakran gondolom, — folytatá Carpenterné nyájasabb hangon, — hogy az örökös gonosz befolyásait ellensúlyozni használna fáradság. Te az anyád leánya vagy és az maradsz mindvégig. — Söhajtot, mintha ez különösen kemény sor volna rajta. És most — folytatá — tudni akarom, hogy éppen azon idő alatt, mig én beszélttem, miről gondolkoztál. Midőn e leánynak a hozzána jó-

veteléről úgy beszéltem, mint tényleges gondviselésről a Dick számára, te csufondárosan mosolyogtál.

Ha nem láttam volna a saját szememmel, ezt még te rólad sem hittem volna el. Tudni akarom, hogy miért tetted azt.

— Oh, a hogy parancsolja! — válaszolá Magda gunyos mosollyal. Kegyed speciális gondviselésről beszélt és azt gondoltam, hogy a mi talán speciális gondviselés lehetne habozott egy pillanatra — a kegyed fának, ennek a szerencsétlen Darrel kisasszonynak a speciális gondviselésén minden egyéb lehetne.

— Szerencsétlen! — ismétlé Carpenterné, ezt a szót választva ki a mondatból, hogy az ellen kifogást tegyen. Ezt a mellék nevet aligha lehet egy olyan fiatal leányra alkalmazni, a ki huszonhárom éves, a saját urnője és legalább öt ezer font évi jövedelemnek a birtokosa. Örülnek kell lenned, ha ezt nem nevezd szerencsés állapotnak. És én azt gondolom, hogy néha az vagy.

— Az lehetséges, válaszolá Magda nyugodtan, a munka felibe hajolva. Ő éppen most Carpenternének valami finom régi csipkét tatarozta, a mi ügyes ujjakat és éles látást kívánt. Azt hiszem, hogy örülnek kell lennem, mert Darrel kisasszonyt nagyon sajnálom; igen — én ötlet nagyon — de nagyon sajnálom.

— Magyarázd ki magadat! kiáltá Carpenterné ingerülten.

— Oh, felesleges azt tenni! válaszolá Clife kisasszony, felállva és a munkáját összehajtvá. Kegyed elég jól megérté, a nélkül, hogy világosabban fejezzem ki magamat; Darrel kisasszony számalomra méltó és most a kertbe megyek.

— És távozott a nélkül, hogy egy másik szót mondott volna.

— Jó, kiáltá Carpenterné, a mint az ajtó Magda után becsukódott, ha valaha olyan

nyitották meg. Reggel 9 órákor a tanári kar és az ifjúság az piaristák templomba vonult, a hol istentisztelet s annak kapcsán „Veni sanctae” tartatott. A misét megfelelő segédlet mellett *Kozár* Ferencz kegyesrendi házfőnök mondta. Mise alatt a főgymnasiumi dalárda énekelt.

— **Nincs irgalom.** A kegyes Ég ebben az esztendőben még jótékonytságban és emberbaráti cselekedetekben mindig előjáró hölgyeket sem igen segíti ahhoz, hogy önzetlen fáradozásainknak az eredményét láthassák. Tegnap is a jótékony nőegylet akart a sétátéren népművelélt rendezni, s minden előkészületet is megtettek hozzá, a kegyes Ég azonban másképp határozott. Már délelőtti hosszú esőszés állott be. A délutáni órákban még kecségette az idő a rendezőket, s a közönség is igyekezett a sétátér felé, ám a mikor az ünnepélyt megkezdeni akarták, ismét közbelépést az eső, s szétrebbentette a közönséget, a mely aztán nem került többé össze. Az ünnepélyt az egylet a legközelebbi vasárnapon fogja rendezni, ha ugyan a kegyes Ég irgalmas lesz irántuk, mint a hogy tegnap alaposan megvonta az irgalmát tőlük.

— **Tűz Kolozsvárt.** Tűz volt tegnap déli 2 órákor Kolozsvárt a Züllich-féle házban, Unió-utca 17 sz. a. A ház padlásán egy szalmazsák s egy paplan gyúlt meg. A kolozsvári tűzország kivonult; már akkor a fedél kezdett égni s elejét vette a bajnak. Az elégett tárgyak Ulrich Endre férfiszabó tulajdonai voltak.

— **Apáczák Kolozsvárt.** Az új korházi épületben az ápolói tisztelet apáczák fogják teljesíteni. Az apáczák a mostani r. kath. közkerti iskola épületbe lesznek elhelyezve. Az iskolának az áttelben levő 32—34 sz. telekre emeletes épületet emel az egyház modern beosztással. megfelelő új berendezéssel és felszereléssel. Az épülethez már hozzá is kezdettek. Október 1-ére fedél alatt lesz. A tanítás a jövő évi vizsgákig a régi épületben fog tartatni.

— **Majláth püspök Pécssett.** Majláth Gusztáv Károly gróf, erdélyi püspök, Dolny-Miholázról Pécsre érkezett. Meglátogatta Czírer Elek dr. városi tisztifőorvost, majd Cseh Ervin horvát miniszternél kondoleált. Délután fél 5 órákor Hetey Sámuel, a pécsi kath. egyházmegye püspökével Szent-Lászlóra rándult.

— **Brassai emlékszóbrára.** Brassai Sámuel emlékszóbrára a 672. sz. gyűjtőívén Nemes Ödön igazgató 2 koronát, Hincz Sándor, Barabás Endre, Nagy Lajos, Agyagvály Vidor polg. isk. tanárok 1—1 koronát adtak. Az Ellenzékhez beküldött 6 koronát a gyűjtőívvel együtt, Merza Lajos pénztárnokhoz juttattuk.

— **Eljegyzés.** Hilibi Haller Rezső, a kolozsvári ügyvédi kamara elnöke és neje Groisz Cornélia örömmel tudatják fioknak Gusztávnak Kisbaczoni Szöcs Marikával mai napon történt eljegyzését. Kolozsvárt, 1899 szeptember hó 3-án.

— **Ki adta bérbe a kolozsvári polgári leányiskolát?** Szombaton az Ellenzék egyik hirt közölte azt az ajándékozást, melyet a kolozsvári ev. ref. egyház részéről a néhai püspök, a kultuszminiszternek tett. A püspök u. is egy arany évi bérért egy 80—100 ezer frt értékű, új, modern épületet adott át a kormánynak, azzal a kikötéssel, hogy a bérleti szerződés mind addig érvényben marad, míg az épületben az állam magyar nyelven folytatja a tanítást. Az egyház világi intézőinek köréből több oldalról az ez értesítést vették, hogy az épület bérbeadása iránt megkérdezték nem tettek, s ez a bérlet a kolozsvári egyház intézőinek megkérdezése és hozzájárulása nélkül történt.

— **E. Kovács Gyula emlékére** befolyt adakozások nyugtázása közé szombaton tévedés csuszott, a mennyiben *Barcsay* Domokos nem 5 frtot, hanem 50 forintot adományozott. — Az „Egyelőrtés” a gyűjtéshez szintén 50 frttal járult.

— **Jókai és a „-nok, -nök” rag.** *Jókai* Mór a „M. H.” legújabb számában egy hosszabb tárczaeciklben leközletti a nyelvészeket, a mért a *-nok, -nök* ragot elvetették. „Ezuttal nyílt támadást intézek — mondja Jókai — a nyelv-ídomító szakfelfiúk ellen: *nisszokvölteleum az általuk kiküszöböltnék nyilvánított -nok, -nök ragot*, melyet ok különféle pótlékokkal akarnak helyettesíteni, s melyek aztán a szavak értelmét megváltoztatják.” Jókai sok érdekes példával okolja meg, miért nem tartja helyesnek e rag kiküszöbölését. Felhoz Jókai néhány példát arra, hogy mi lesz a közhasználatban levő szavakból, ha a *-nok, -nök* ragtól megfosztatnak. Felsorolunk néhányat ezekből a példák közül: *szónok = szavas, főnök = fejes, gonfnök = gonfós, ülnök = ülő, hivatalnok = hivatalos, asztalnok = asztalos, pohárnok = poháros, hírnök = híres, örök = írő, tollnok = tollas.* Nincs minden szándékos malícia nélkül összeállítva ez a pár példa, a mit Jókai felhoz, mert ilyen szavakat nem igen képezünk. Érdekes azonban a ezik pontjé, melyben így figurázza ki az Akadémiát: „Ezt a kérésemet a saját magam által előadott érvelésen kívül egy elsőrendű tekintélyre való hivatkozással támogatom. Ez a tekintély maga a *Magyar Tudományos Akadémia*, mely 1899-ik évi hivatalos *Almanachjában* a nyelvídomítókat elnevezéseit félretelva, mindenütt e szavakat használja: „*elnök, gonfnök, könyvelőnök*”, sőt a hercegprímás neve után „*büroknok*”-ot ír. Ha

tehát az *Akadémia maga sem fogadja el a nyelvídomítási szabályt*, helyesen fog intézkedni, ha azt az írodalmi használatra nézve is hatályon kívül helyezi. *Sapientis est consilium mutare in melius.*”

— **Borkeresztelés.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter rendelete következtében Kolozsvárt közhírre teszik, hogy a bortörvény és a kereskedelemügyi miniszter által kiadott rendelet értelmében a *víz használatára* csak a törkölybor készítésénél és ott is csak az idezett végrehajtási rendeletben körülírt megszorításban megengedve, ellenben a mustba vagy a borba, ugyszintén már kész, kiejert tökölyborba vizet keverni, bármicsekély mennyiségben is, feltétlenül tilos, még akkor is, ha ezt maga a vevő kívánná, továbbá tilos a természetes borkat törkölyborral vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is.

Egyeszmint figyelemztetik a szállóbirtochosokat, kis termelőket, hogy a ki a fenti tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza vagy eladja, az 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik, a ki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyagokkal kezeli; vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri az mint mesterséges bort készítő, 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel és ezen felül még 2 hónapig terjedhető elzárással büntetendő. Ezen kívül az illetőktől a tiltott módon kezelt borok még el is kobzandók.

Kolozsvár sz. kir. város főkapitányi hivatala, 1899. évi augusztus aó 26-án.

— **Öngyilkos kérés.** Kolozsvárt Matosa Ferencz kérés pétéken öngyilkossági szándékából a Szamosba ugrott, kifogták. A makacs öngyilkos a következő nap kiülmónostor-utca 89. számú telken egy dő fára felakasztotta magát. Ekkor már sikerült a terve, mert a mire a háziak megtalálták az áldozat kiszenvedett. Holtestét a rendőrség bonczítani intézette beszállította. Az öngyilkos morvaországú születési 50 éves volt. Hír szerint pénzt elárkýázta s azért adta magát a bubátnak.

— **Az új pénz.** Az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának megújításáról szóló megállapodások értelmében a jegybanc új pénzemeteket fog kibocsátani. Az új szabadalom életbeléptetésére erősen készülődnek a banknál s az előkészületekhez tartozik az új tizkoronás bankjegyek típusának elkészítése, a melyek az állam részéről kiadandó új ötkoronás ezüstpénzzel együtt tudvalevően a bevaltandó 112 millió forintnyi államjegy helyettesítésére fognak szolgálni. Az új pénz abban a mértékben kerül majd a forgalomba, a mint a még közforgalomban levő ötförintos államjegyeket beváltják. Az új jegybanc szabadalom január 1-én lép életbe, az osztrák kormány azonban már december 31-én letesz 30 millió forint aranyat koronaértékű ércpénzben az államjegyek részben való törlesztésére. A 112 millió forint államjegy helyettesítésére kiadnak majd 32 millió forint ötkoronás ezüstpénzt és 80 millió forint 10 koronás bankjegyet. Az ötkoronások veréséhez szükséges ezüstöt a banktól szerzik be a kormányok s letesznek helyette 32 millió forintnyi huszokoronás aranyat. További 80 millió forintnyi aranyletét válik szükségessé a tizkoronás bankjegyek fedezésére. A letetendő aranyból Magyarország 30 százalékot köteles fedezni. Mindezeknek a dolgoknak részletes kivitele iránt, mint értesülünk, most folyik a tárgyalás a két kormány és a jegybanc között.

— **Szöllös gazdák figyelmébe.** Nagy kedvezményre tehetnek szert a szőlös gazdák kik, borméréssel nem foglalkoznak, ha termőstüket előre bejelentik. E tárgyban a következő hirdetés jelent meg:

1. Az 1892. évi XV. t.-cz. §. 3-a szerint nyílt községekben azok a szőlősgazdák, a kik szeszest italok kímérésével vagy kis mértékben való elárusításával nem foglalkoznak, boritaladójuk fejében a saját termőstü borkaitól a házi szükségletre szánt bormennyiség után az 1893. év január hó 1-től fogva nem a bor és söritaladó árszabás szerinti teljes boritaladót, hanem csak az eddigi borfogyasztási adónak megfelelő részt, tehát: 20,000 lakosnál népesebb községekben bor után hektoliterenkint 3 frt 35 krt, bormust és szőlőcefre után hektoliterenként 2 frt 52 krt; 10,000—20,000 lakossal bíró községekben bor után hektoliterenként 2 frt 69 krt, bormust és szőlőcefre után hektoliterenként 2 frt 1 krt; 10,000 lakosnál kevesebbet számláló községekben bor után hektoliterenként 1 frt 35 krt; bormust és szőlőcefre után hektoliterenként 1 frt 1 krt tartoznak fizetni.

2. Azok a szőlősgazdák, a kik ezt a kedvezményt az 1900. évre igénybe venni óhajtják, tartoznak a folyó évi szeptember hó 15-ig, illetve, ha a szüret előbb kezdődnek, a szüret kezdetéig ebbeli igényüket a községi előjáróságnál bejelenteni.

3. Ez alkalommal bejelentendő az illető szőlősgazda neve, lakhelye, házszáma, a házbeli száma, bejelentő szőlőbirtokának terjedelme holdakban, illetőleg négyszög ölelekben, a házi fogyasztásban felhasználott bor évi átlagos mennyisége, a f. évi remélhető termés hektoliterében, 56 liter tevő mennyiségben való eladásra szánt bormennyisége hektoliterekben.

4. A bejelentés megtételéről a fél a községi előjáróságtól egy igazolvánnyal szolgáló bécázát kap.

5. Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bormerléstől házi fogyasztására akarja felhasználni, köteles abban az esetben, ha termése 5 hektoliter meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót a szőlő cefrének, illetőleg a bor- és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17. §-a értelmében való bejelentése, vagy pedig a bormérés szokásos felvétele alkalmával (bor- és husfogyasztási adótörvények és szabályok 48., 49. §.) azonnal fizetni.

Az a szőlősgazda ellenben, a kinek termése 5 hektoliter meghalad, vagy az, a ki termésének egy részét nagyban, azzal legalább is 56 liter tevő mennyiségben óhajja elárusítani, a bor- és husfogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállításának 23. és 27. §-ai értelmében szemléivel nyer, s adót amennyiben adó-

mentes leszámításnak nem volna helye, a fennebb idezett összeállítás 42. §-a értelmében a két havonként tartandó rendes leszámolás alapján fizeti.

6. Habár nincs kizárva ezután sem, hogy az egyes adókötéles szőlősgazdák és adózásdres jogositott fél az adónak másként „átalány szerint” való fizetésben meg ne egyezzenek, a mig ily egyezség létre nem jön, egyedül az 5. pont szerinti megadózásnak van helye.

7. Az előző pontokban foglaltakra vonatkozó részletes utasításokat az 1892. évi XV. t.-cz végrehajtása iránt kiadott 51015. számú utasítás 26. §-a szabályozza.

8. Végül megjegyeztetik, hogy a nmeltóságu m. kir. pénzügyminiszterium 1895. évi január hó 15-én kiadott (az 1895. évi „Pénzügyi Közöny” 16. számában közzétett) 1894. évi 87,986. számú magas körrendeletével elrendelni méltóztatott, hogy 1896. évi január hó 1-től nyílt helyeken azoktól a birtokosoktól, kik szeszest italok kímérésével, vagy kismértékben való elárusításával nem foglalkoznak, az öntermesztette gyümölcsből készített és saját házi szükségletre szánt gyümölcsbor után szintén csak a régi borfogyasztási adónak megfelelő adó, tehát I. oszt. községekben 1 frt, II. oszt. községekben — frt. 80 kr; III. oszt. községekben — frt 60 kr, szedessék hektoliterenként, ha az illető birtokosok ez iránt igényüket a gyümölcsbor készítésének megkezdéséig, legkésőbb azonban szeptember hó 15-ig a községi előjáróságnál bejelentik s egyekben is a fennebbi 7 pontban hivatolt utasítás 26. §-ban foglaltakhoz alkalmazkodnak.

Azoknak a szőlös gazdának és gyümölcs bortermeleőknek, a kik részletesen tájékozódni akarnak e dolgok felől, figyelmébe ajánljuk *Ferencz Jenő* Kolozsvárt most megjelent könyvét.

E könyv czime: „A kedvezményes boritaladót fizető szőlös gazdák jogai és kötelességei.”

A közönséget könnyedén tájékoztatja ez a könyv mindenről s az ára csak 25 kr.

— **A legnagyobb egyetemek.** A világ 3 legnagyobb egyeteme a bécsi, a berlini és a párisi. A bécsi egyetemen a mult lélévben 5710, a berlini 10,806, a párisin pedig 11,047 hallgató volt beiratkozva.

— **A régi jó időkből.** Kedélyes epizódot közöl egy németországi lap, mely jellemzi az ötven év előtti patriarchális viszonyokat. Ötven évvel ezelőtt Köthen németországi várost először látogatta meg az uralkodó fejedelem s ebből az alkalomból a következő leirat intéztetett a néphez: „Az uralkodó fejedelem ő fensége kegyesen megengedni méltóztatott, hogy minden, a lakók által mai napig öt tallér értékig zálogba tett ágynemű, ruhanemű és háztartási kellékek az állam költségére kiválthatók. A tulajdonosok zálogaikat ingyen vehetik át a zálogházban, miután a zálogzedulátuk lepecsételték.” Igazán kedélyes viszony volt az állam és polgárai közt ötven év előtt Köthen városában.

— **Az egyenlőség hazája.** Az egyenlőség igazi hazája Japán, ott minden ember egyenlően nagy, helyesebben egyenlően kicsiny. A minap Tokioban megmérték egy gyalogezred legénységét, ezek a katonák oly annyira egyformák, hogy a legkisebb és a legnagyobb katona közötti különbség mindössze csak 50 milliméter. A testsúlyuk is körülbelül egyforma, a legsúlyosabb is csak kilenec kilogrammal nehezebb, mint a legkönnyebb.

— **A néger fehéren születik.** Eddig azt hittük, mi laikusok, hogy a néger feketén születik. Most, ha a The Lancet ezümi orvosi lapnak hinni lehet, megváltozik a véleményünk ebben a dologban. „Az igazi négerek — mondja a Lancet — a mikor a világra jönnek, nem feketék, hanem rózsaszínűek, mint a fiatal patkányok és csak a harmadik, vagy negyedik hónapban feketednek meg.” Hozzáteszi még, hogy színüket az éghajlat adja meg és csokoládészinű barnaságukat nem szüleiktől öröklik. — Tekintve, hogy erre felé ritkán lát négert születni az ember, vegyük tudomásul a Lancet kijelentését.

— **Mekkorát tud ugrani a nyul?** Hogy a nyul rendkívül jó futó és ugró, azt bizonyára nem kell bővebben bizonyítani, mert hiszen alig van ember, a ki e tekintet-több-kevesebb tapasztalatot ne szerzett volna. Körülbelül a legjobb rekordok egyikét érthette el azonban e tekintetben az a nyul, melyről nem régiben egy német szaklap is mint kuriózumról emlékezett meg. Egy osztrák kertésznek a veteményes kertjébe ugyanis valahogyan betévedt egy nyul s természetesen a maga módja szerint kertészkedett ott a meleg ágyak zsenge palántái között, a mig észre nem vették Ekkor aztán megindult az irtóháború ellene, miközben az ebek által szorongatott nyul minden kabozás nélkül neki vágott az előtte álló 5. mc. 38 cm. széles akadálnak, vagyis a növényháznak és palánta ágyaknak s azokat egy ugrással át-szökte, szerencsésen kimenekült a kertből. A kertészt valósággal ámulatba ejtette a nyulnak ez a bravuros ugrása.

— **Drága csemege.** Mióta az özv. czárné Dániát elhagyta, ismét oroszországi tartózkodási helyére küldik a dán feketekenyet és a dán vaját. 1863 óta hetenként két fekete kenyert és öt font vaját kap az övezgy czárné Dániából a dán udvar rendelte folytán és ugyanannyit küldenek a valesi és a cumberlandi hercegnőnek is. Ezek a küldemények emlékeztetnek a vörös derczére, a melyet harmadik Sándor küldött annak idején feleségének A czárnő ugyanis nagyon szerette a vörös derczét. Egy pétervári gyári ünnepélyi alkalmával azzal akarta meglepni a czárnét, hogy étlapjára vörös derczét rendelt. A futárkapitányt 14 nappal előbb Koppenhágába küldték, hogy szerezzzen be jó adagot a híres nemzeti eledelel. A kapitány eleget tett a parancsnak és a csemege pompásan ízlett a feleséges aszszonynak. A csemege számla pedig csekély 2000 frankról szólt.

— **Elveszett.** A Kis-Szamos-utca és Major-utca utján egy női arany remontoir óra rövid aranylánczczal együtt elveszett, a

becsületes találó kéretik Friedmann Adolf téglagyáros Major-utca 4 sz. alatt jelentkezni, a hol fáradságáért 10 frt jutalmat kap.

Gyászrovat.

Sulyos csapás érte Ferenczi Ignác köztiszteletben álló polgártársunk családját és dr. Kossa Elemér városi első aljegyzőt. Mint az alábbi szomorú jelentés mutatja, a férj elvesztette drága hitvesét, a család apa szeretett leányát, a testvérek a jó, gondos testvér és a rokonok és ismerősök, a kiváló nőt.

A gyászjelentés így szól:

Alólírottak a magok és a többi közeli és távoli rokonok nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy dr. *Kossa Elemérné*, szül. Ferenczi Katinka élete 22-ik, házassága 2-ik évében f. hó 3-án reggel 3 órákor pár heti szenvedés után megszűnt élni. A feledhetlen halott hült tetemeit f. hó 5-én délután 5 órákor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Kornis utca 1-ső számú szülei házból a közös sirkertbe örök nyugalomra helyezni, lelkeért az engesztelő szentmise áldozat f. hó 6-án d. e. 10 órákor fog a főtéri anyatemplomban az egek Urának bemutattni; mely mindkét végtisztelettelre a rokonok és ismerősök szomorúan meghívattak. Áldás emlékére, béke poraira! Kolozsvárt, 1899. szeptember hó 4. Dr. Kossa Elemér, mint bánatos férj, Ferenczi Ignác és neje, Májra Mária, mint bánatos szülők. Ferenczi Erzs, Ferenczi Matild, Ferenczi Ilona, mint testvérei. Leitner József, mint nagyatya. Ferenczi Juliánna, Ferenczi József, Ferenczi Albert, Palczér Károly, Palczér Ernő, Palczér Ede, özv. Hancz Károlyné, sz. Leitner Ida, mint nagybátyjai és nagynénjei. Kossa János és neje. Paksy Emillia, valamint gyermekei, mint após, anyós, sógorok és sógornők.

Özv. *Turman* Olivérné szül. Kürti Csaba Margit, gyermekei Zoltán és Olivér nevében is, fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett férje bírodalmi nemes *Turman* Olivér kir. tanácsos, Nagybánya polgármestere, bányaigazgató a kerületi bánya egylet elnökének élete 58-ik, boldog házassága 11-ik évében hosszas szenvedés és a haldokló szentségének ájtatos felvétele után folyó hó 2-án reggel öt órákor bekövetkezett halálát. A boldogság hona legyen a lakóhelye. Nagybánya, 1899. szept. 2-án. Turman László, Turman Irma és Turman Miklós testvérek. Turman Anna, férj. Oroszfai Mikó Árpádné unokahuga. Csaba Adorján családjával, Csaba Ilona férj. Madarassy Dezsőné, Csaba Zoltán sógorai, illetve sógornői.

Kadli Nagy Kálmán budapesti büntető törv.-széki ny. albiró Marosvásárhelyt meghalt.

Közönség köréből.

Köszönet nyilvánítás.

Fogadják mindazon rokonok, ismerősök és jóbarátok, kik a felejtethetlen emlékü férj és jó atya váratlan elhunytá alkalmából részvétüket kifejezték, végteszüességételen megjelenni szívesek voltak és így fájdalomunkban osztoztak, leghálásabb köszönetünket.

Kolozsvár, 1899. szept. 4.

Özv. *id. Zattler Józsefné* és családja.

Mindazok, kik boldogult jó apám temetése alkalmából szíves részvétükkel tisztelték meg, fogadják hálás köszönetemet, különösen az öreg honvédek egyesülete és a felsőbb leányiskola tanári testülete.

Keul Sarolta,

áll. felsőbb leányisk. tanitónő.

LEGÚJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

Széll Bécsben.

Bécs, szept. 4.

Széll Kálmán miniszterelnök tegnap Rátótól ideérkezett.

Széll ide érkezését már uagyon rég idő várták, s ha a miniszterelnököt betegsége nem akadályozza az utazásban, bizonyára már rég elhatározó lépések történtek volna az osztrák kormány részéről.

Széll kesését az osztrák pártok erősen felhasználták, s minden idejükkel arra fordították, hogy az osztrák közvéleményt a 14 §-al a magyarok ellen lázítsák.

Thun osztrák miniszterelnököt annyira lejáratták, hogy ma már minden politikus Thun bukását befejezett dolognak tartja.

Széll miniszterelnök itt időzése alatt mindent megfognak kísértetni, hogy dülőre vigyék a dolgot, de a vezérlituskos semmi jót nem várnak a mos folyó konferenciáktól, mert az osztrák parlamentben ez idő szerint nincs semmi

kilátás, hogy akár a quota deputációt, akár a delegáció tagjait törvényesen meglehessen választani.

Mindenki meg van itt győződve, hogy Széll miniszterelnök semmi szín alatt nem fog abba belemenni, hogy a kiegyezésen újabb nagyobb csorbát üssenek.

Ugron Gábor életveszélyben.

Sz.-Keresztur, szept. 4.

*Ugron Gábor*t baleset érte, mely könnyen végzetessé válhatott volna.

Ugron Gábor vonaton utazott, s mikor Almakerék község közelébe ért a vonat, *egy másik vonat jött szembe* ugyanazon sín páron.

Az összeütközés kikerülhetetlennek látszott, miért is **Ugron Gábor leugrott a haladó vonatról.**

Ugrás közben az **egyik kocsi elütötte Ugront, ki lábán és homlokán erős zúzódást szenvedett**, mégis talpra tudott állni.

Bement Székely-Udvarhelyre, hol az orvosok bekötözték sebeit.

Remélhető, hogy néhány nap múlva fölépül.

Ugron szerncsétlenségének hire vilámgyorsan terjedt el az egész környéken és mindenütt nagy részvétet keltett.

Magyarországi ember a Dreyfus perben.

Budapest, szept. 4.

Rennesből táviratozzák: Ma váratlanul egy Cernusky nevű magyarországi szerb ember jelentkezett szenzációs vallomással.

Titkos tárgyalást kért.

A bíróság azonban nem adott helyet kérésének és nyilvános ülésen hallgatta ki általános feszült figyelem között.

Cernusky a következőket vallotta: Ő alkalmilag ismerkedett meg egy idegen vezérkar képviselőjével, ki megnevezett előtte nagy francia katonatisztet, *kik mindannyian úzik az árulást*, ezek között ott van Dreyfus neve is. A tiszt hozzátette, hogy Franciaországban pénzért a zsidóktól mindent meg lehet kapni.

Néhány nappal később az illető tiszt Franciaországból szökésszerűen távozott és ez a szökés összeesik *Dreyfus elfogatásával*.

Közelebbi részleteket csak zárt ülésben mondhatna el.

Demange Carriere kormánybiztos-tól kérde, hogy vannak-e adatai Cernacky előéletéről.

Labori roppant izgatott lett; kijelenti, most már követeli, hogy diplomáciai uton megállapíttassék, ki szolgáltatta ki a bordero iratait? Figaro értesülése szerint Dreyfus elitélése esetén, azonnal a pör revízióját fogják kérni.

A védők állítoág már 27 semmi-ségi okot szedtek össze.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapfajladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

A modern thearapiában az orvosok mindinkább a természetes gyógyvizek használatát, ezek között különösen a maga nemében páratlan Ferencz József keserűvizet ajánlják. A Ferenc József keserűviz már huszónöt év óta van használatban s egy családban sem szabadna annak hiányoznia.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Biázini Szállodát,

valamint az abban levő éttermet és kávéházat renováltam és azt a régi jó hírnevének megfelelőleg kezelem.

Kávéházamban billiárd, sakk, dominó és társaságok részére külön helyiségek állnak a t. cz. vendégek rendelkezésére.

Kitünő izletos konyhám és tisztán kezelt boraimért felölősséggel szavatolok.

Abonomat jutányos áron felvállalok.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve maradtam

mély tisztelettel

Winkler Jakab,
szállodás.

A kolozsvári tagosítás ügyében.

Sz. 3282—899. polg.

821. 1—1.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Kolozsvár sz. kir. város egész határára kiterjedő tagosítás ügyében, az előmunkálatok továbbvitele s jelesen: a működő mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészítésére határidőül **1899 évi szeptember hó 26. napjának délelőtt 8 óráját**, a helyszínére Kolozsvár szab. kir. városba, a város házába tűztem ki; mire összes érdekeltet azon figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a felek kimaradása a szabályszerű tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A birtokrendezési mérnököt felhívom, hogy azok a kik a működő mérnök teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési szabályszerű pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat hozzám, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Megjegyzem, hogy a tagosítandó összhatár 22 686 kataszteri hold és 112 ö, melyből 1875 hold és 1279 ö, mint belterület a Pomperly Elemér által elkészített 11000° mértékarányú térképek alapján működő mérnök által felvétel nélkül a tagosítási munkálatokba beillesztendő lesz és azonkívül működő mérnök arra is köteleztetik, hogy a belterületre nézve a tagosítási törvények és utasításban előírt minden teendőt — az újabb felmérések kivül — megállapítandó munkadíja ellenében teljes felelősséggel elvégze, mihez képest a két területre nézve vállalkozók által külön ajánlat teendő.

Végül figyelmeztetem az illető birtokrendezési mérnököt arra — hogy az 1894. évi 5154. polg. sz. a. elhívásra beadott szerződési pontozatok a jelenlegi tárgyalás tárgyait nem képezik.

A tordai kir. törvényszék nevében.

Torda, 1899 augusztus hó 6. napján.

Székely Miklós
aljárőbíró.

P. H.

22319—1899 tan. sz.

E hirdetmény ezennel közhírré tétetik.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1899 augusztus 29-én tartott üléséből.
Szvacsina Géza,
polgármester.

Sz. 2805—899.

811. 2—3.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a Kolozs r. t. város tulajdonát képező e város határán Győrberke, Gergelyvölgye és Biboros nevű határreszekben fekvő 903 hold 724 ö kiterjedésű tagosított birtoka folyó évi november hó 1-től kezdőleg egymásután következő hat, esetleg 12 évre folyó évi szeptember hó 19-én délelőtt 10 órakor Kolozson a városházánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen egy tagban vagy határreszenként is bérbe fog adatni.

A zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel és az ajánlott összeg 10 százalékát tevő bánatpénzzel látandók el, melyben kiteendő, hogy ajánlatot tevő az árverési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti. Az ajánlatok csak a szóbeli árverés megkezdéséig fogadhatók el s a város polgármesteréhez adandók be.

A feltételek a polgármesternél megtekinthetők.

Kolozs r. t. város tanácsa.

Kolozson, 1899 augusztus 29-én.

Zabulik László,
polgármester.**Csemege szőlő!****A legfinomabb és a legnemesebb fajokból egy 5 kilós****posta kosárral bérmentve bármely posta állomásra 1.86 kr.**Ananás, Turkesztán- és Cantalup **dinnye 1 kiló 10 kr.**Legnemesebb faju csemege **körték 1 kiló 32 kr.****Kádár János**fűszer-, csemege kereskedő és szőlő nagy-
termelő Nagyváradon.

823. 1—3.

Szülők figyelmébe!

Egy művelt izraelita családnál, a hol a magyar nyelven kívül a német és francia nyelven is folyik a társalgás, jobb házból való középiskolát vagy felsőbb leányiskolát látogató **leányok** teljes ellátásba és tanulmányaik feletti felügyeletbe részesülhetnek. Czim a kiadó-hivatalban.

803. 3—3.

Louis D. Meunier & Co.

pezsgő-gyár Kolozsvárt.

Ajánlja: Tiszta erdélyi hegyi borokból, francia módszer szerint készült

kitűnő pezsgő borait.

(demi-sec, és dry-dry.)

Igyunk hazai „Meunier“ pezsgőt!

LOUIS D. MEUNIER & Co.

pezsgőgyár Kolozsvárt.

788. 3—6.

Iroda: Rózsa-utca 1. szám alatt.

Kiadó lakás!**Külmonostor-utca 85. sz. a.** ujonnan épített egyemeletes házban **az emeleten**gyönyörű szép tágas 4 szoba, előszoba, cselédszoba, fürdő- és
éléskamara.

Ugyancsak ott a **földszinten:** 4 szoba, elő- és cselédszoba, fürdő és éléskamara. Az összes szobák parkettesek, clostetl és vízvezetékkel vannak ellátva. Szép nagy tágas udvar, nagy kert, világos nagy pinczék, 6—8 lóra istálló és kocsiszin

október elsejétől kiadó.

Értekezhetni a helyszínén és Nagy-utca 56. szám alatt.

806. 2—5.

Kőbányatulajdonosok figyelmébe!
Robbantási munkálatokat

kedvező feltételek mellett elvállal

a 12. számú utász-zászlóalj folyó év október és november havára!

Az erre vonatkozó ajánlatok legkésőbb **folyó évi szeptember hó 25-ig** a gyulafehérvári 12. számú utász-zászlóalj parancsnoksághoz intézendők.

822. 1—2,

Kun Mátvás**késműáru raktár és javítási műhely Kolozsvárt,**
Belmagyar-utoza 2. szám.Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni,
hogy 1864 óta fennálló 795. 4—26**késes-üzletemet**

a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg ujonnan rendeztem be, egyidejűleg raktáromat dusan felszereltem, konyha, asztali és zsebkések, ollók, beretvak, kerti és mérészeti eszközökkel.

Továbbá nagy raktárt tartok kardok és vivőeszközökből és minden e szakmába vágó elő nem sorolt cikkekkel.

Mindennemű javításokat elfogadok és kifogástalanul eszközölök.

MATUTSEK JOZSEF**férfi, női és gyermek czipász-üzlete****Kolozsvárt, Főter 2. sz.**

Megrendelések beküldött mérték, vagy labbeli-minta után a legjobb anyagból és dívat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

257.452 x.)

Csak fiatal embereket

érdekel tudni, hogy a

Párisi Dr. Boiton-féle**Injectio Oriental**

már néhány nap alatt elmulasztja még a legrégibb és legelhanyagoltabb kifolyást is.

Felesleges tehát Santalt vagy Copaivát használni, mely csak a gyomrot rontja, de a bajt

nem gyógyítja.

Kapható egyedül

Zoltán Béla

gyógyszertárában

Budapest, V., Nagykorona-utca 23.

Ára üvegenként 1 frt. 1.20 kr. előleges beküldésével franko.

HADKÖTELESEK,kik **egy évi önkéntesi szolgálatukat** legcsinosaabb, legjutányosabb és a szabálynak teljesen megfelelő**egyenruha és felszerelésekben**

óhajtják teljesíteni, forduljanak

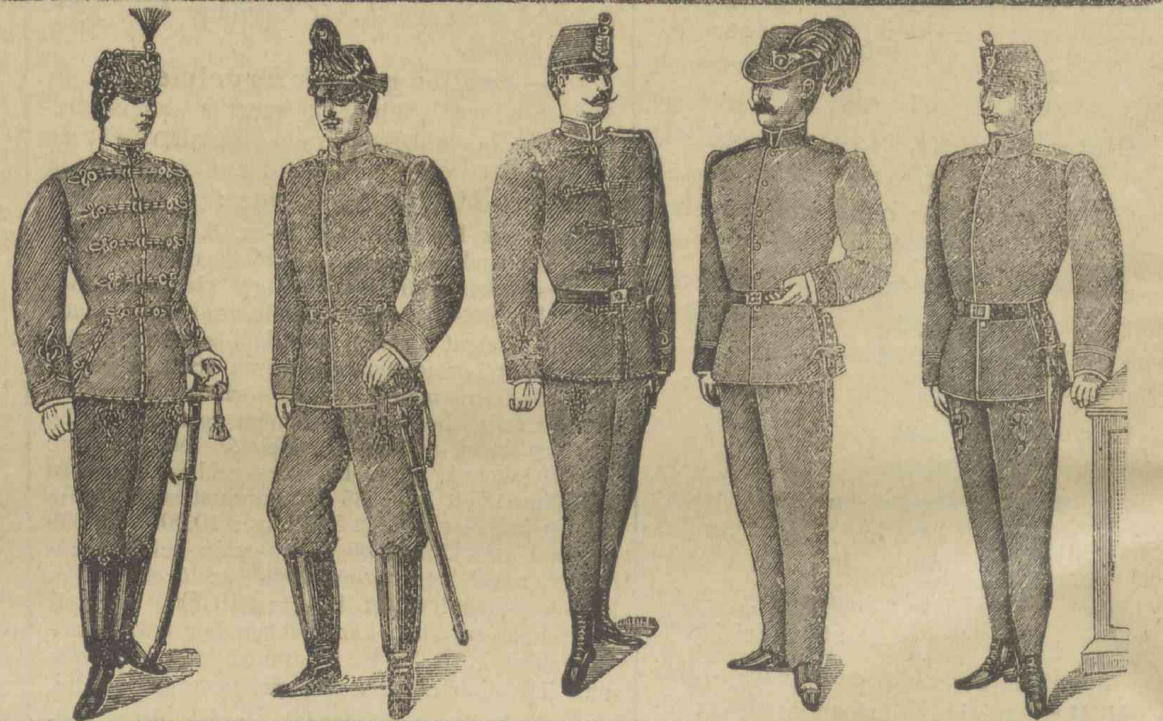
KRAUSZ ADOLF és FIA

udvari szállítók

hadfelszerelés és egyenruházati intézethez

Kolozsvárt, Unió-utca.

694. 7 ***.

Pártoljuk a hazai ékszer ipart!**Sárga János ékszerész- és órás üzletében Kolozsvárt, Hid-utca 11. szám alatt,**

Dus választékban raktáron vannak a legújabb és legizlésebb

arany- és drágakő ékszerek, ezüstneműek,

aranyláncok-, jeggyűrűk-, antique régiségek-, arany-, ezüst-, acél-, fali-, inga-, asztali órák stb. stb.

Különösen figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek a

saját gyártmányu finom ékszereimet,melyeket a nagy forgalom és első kézből beszerzett ékkövek jutányosságáért a legszebb kivitelben **igen jutányosan árusítom.**Az új ékszerek készítéséhez állandóan sok aranyra van szükségem, miért is az arany- és ezüst tárgyakat a **teljes értékben** megveszem, vagy új áruval becserelem!

Uj ékszerek készítése valamint ékszer és órajavítások pontosan.

Szíves pártfogást kérve tisztelettel

822. 96—100

Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SÁRGA JÁNOS ékszerész.